

2015-05-08

TJÄNSTESKRIVELSE
SOCN 2015/15

Socialnämnden

Tertialbokslut I 2015

Förslag till beslut

Socialnämnden fastställer tertialbokslut nr 1 2015 för Socialnämnden.

Ärendet

Verksamhetsresultat BRA

Socialnämnden har under våren presenterat social- och äldrenämndens nionde kvalitetsredovisning
Utifrån social- och äldrenämndens fem väsentliga utvecklingsområden har vi genomfört flera förbättringar. Det handlar bl.a. om förebyggande insatser riktade mot brukarna, ökad kontakt med våra målgrupper, förbättrade rutiner och utbildningsinsatser för medarbetare.

Nacka kommun engagerar unga i det drogförebyggande arbetet

Kortfilmer med ett peppande budskap och en musikvideo, som fått en stor spridning i sociala medier, samt en kampanj, är en numera del av det drogförebyggande arbetet i Nacka kommun. Allt samlat under #starkutanknark, och producerat av och för unga i Nacka. Under maj kommer kampanjen att fortsätta med olika evenemang på fritidsgårdar och festivaler

Individ och familjeomsorg (IFO)

Nacka var i mars månad inbjuden av barn- äldre- och jämställdhetsminister Åsa Regner och den nationella samordnaren för den sociala barn- och ungdomsvården till en nationell dialog kring barn- och ungdomsvården i Sverige. Dialogen är en del i regeringens arbete med att fortsätta utveckla den sociala barn- och ungdomsvården och blir ett inspel i regeringens arbete under året med att ta fram direktiv till en översyn av socialtjänstlagen. Nacka är utvald som en av 50 kommuner i detta arbete.

Inom individ och familjeomsorgen (IFO barn, unga vuxna och vuxna) pågår ständigt förbättringsarbeten för att ha en effektiv och modern myndighet som kan möta upp våra kommuninvånare på bästa sätt. Exempel på det är utvecklingsarbete som handlar om att förenkla och effektivisera utredningarna:

- Förenklad handläggning av vissa utredningar. Tre avidentifierade ”kortutredningar” ska skickas in till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för att få en bedömning om de anser att utredningarna håller tillräcklig kvalitet
- Genomföra fördjupade utredningar för barn och unga som lever i familjer med en komplex livssituation. Syftet är utveckla en utredningsmetod som gör att vi har ett ännu större fokus på barnen och kan besluta om insatser som bättre matchar deras komplexa behov och som är kunskapsbaserade.

SkolFam arbetar vidare med de familjehemsplacerade barnen och resurserna används även för de barn och unga som är placerade på HVB-hem. En satsning har startat under året för att också barn som har en öppenvårdsinsats ska få möjlighet att erhålla denna hjälp, (SkolSam). För att öka samverkan mellan skola och socialtjänst håller en gemensam styrgrupp på att skapas. En kartläggning gällande alla aktuella barn och unga har genomförts under perioden, liksom en hemlöshetskartläggning. Resultaten från båda kartläggningarna kommer analyseras och ingå i kommande verksamhetsförbättringar.

Nyckeltal och mått

Sedan 2010 har antalet aktualiseringar ökat kraftigt inom barn och unga, vilket följer trenden för länet och Sverige. Den största anmälaren avseende barn och unga är polisen följt av skolan och förskolan. Anmälningarna handlar mest om våld mot barn och familjevåld samt missbruk hos de vuxna. Ungdomar 13-18 år som aktualiseras har ofta en psykisk ohälsa. Flera ansökningar enligt lagen om vård av unga (LVU) pågår främst gällande ungdomar. De öppna insatser som ökat mest under årets första fyra månader är familjebehandling, strukturerad öppenvård och kontaktfamilj. Antalet placeringar minskade jämfört med samma period förra året, minskningen kan främst ses inom HVB-vården. Placeringskostnaden för HVB-vården ökar dock eftersom vårdbehoven ofta är mycket omfattande. Det leder ibland till speciallösningar för att möta den unges komplexa behov.

Barn och unga	Jan- 20 apr 2015	Jan-apr 2014
Aktualiseringar (anmälningar och ansökningar)	352	334
Varav andel förhandsbedömda inom 14 dagar cirka	90 %	u.s.
Pågående utredningar under perioden	422	335
Antal pågående öppna insatser	295	u.s.
Antal unika barn med pågående öppenvårdsinsats 30 april	240	200
Antal pågående placeringar (HVB, Familjehem, jourhem och stödboende)	62	69

Antalet unga i 18-20 årsåldern med ett cannabismissbruk ökar. Vi försöker alltid motivera till frivilliga insatser framför att ta till tvångsåtgärder. Antalet pågående utredningar enligt lag om vård av missbrukare (LVM) har ökat jämfört med för samma period förra året. Däremot har antalet personer som vårdas enligt LVM inte ökat. Tio LVM-utredningar har inletts under perioden varav fyra har lett till vård enligt LVM jämfört med fyra LVM-utredningar samma period 2014. Dock var elva personer aktuella för vård enligt LVM under januari-april 2014.

49 personer har haft kontakt med myndigheten om våld i nära relation under året fram till den 20 april. Sju vuxna med eller utan barn, har fått bistånd till skyddat boende. Motsvarande antal för perioden januari – april 2014 var 57 individer respektive att nio vuxna med eller utan barn hade bistånd till skyddat boende.

Unga vuxna och vuxna*	Jan- 20 apr 2015	Jan-apr 2014
Aktualiseringar (anmälningar, ansökan och yttrande)	285	261
varav våld i nära relation	49	57
Pågående utredningar		
varav enligt lag om vård av missbrukare (LVM)	4	11

* Ett nytt verksamhetssystem, Combine, har tagits i drift från den 1 december 2014 samt 1 mars 2015. Statistik och rapporter är under ett uppbyggnadsskede och därför är det inte möjligt att få fram fullständigt tillförlitlig statistik

Familjerätten

Nacka har valts ut och deltar i ett nationellt projekt kring e-delegation kring faderskap. Regeringen har nyligen tillfört ytterligare pengar till projektet. Sedan årsskiftet har Nacka kommun, blivit utvalda och ingått avtal med Allmänna barnhuset för att medverka i ett nationellt samverkansprojekt, försöksverksamheten ”Samverkansteam” (separationsteam) som sträcker sig till 2017.

Nyckeltal och mått

Antalet ärenden under perioden ligger i nivå jämfört med samma period 2014. Dock har begäran om vårdnads- boende och umgängesutredning från domstol ökat (15 stycken) jämfört med 2014 (9 stycken).

Måluppföljning inom Individ och familjeomsorg inklusive familjerätt

Granskningar har visat att IFO barn och unga trots det höga inflödet av ärenden, håller en hög rättssäkerhet. En förklaring till att det är möjligt är att Nacka har en hög kompetens hos medarbetarna och dessutom en stabil personalsituation jämfört med många andra kommuner i länet/landet. En rad olika aktiviteter pågår inom individ och familjeomsorgen för att uppfylla målen.

Familjerätten har gått in i verksamhetssystem, Combine, den 1 oktober 2014.

Verksamhetssystemet har brister som håller på att åtgärdas men det kommer att ta lång tid att åtgärda. I dagsläget är det därför inte möjligt att fullt ut arbeta i verksamhetssystemet. Detta görs för att bristerna inte ska drabba någon enskild person.

Personer med funktionshinder yngre med beslut enligt LSS och/eller SoL

Målgruppen för LSS ökar och har förändrats de senaste åren. Det är ofta ansökningar från personer med diagnoser inom Autismspektra området (AST) vilka tidigare inte skulle fått diagnos eller varit aktuella inom psykiatrin. Diagnostisering inom AST ger rätt att ansöka om LSS insats. Social problematik och komplexa svårigheter är vanligt inom den målgruppen. LSS tillgodoser inte hela stödbehovet utan kompletterar därför i många fall med insatser enligt SoL, som exempelvis boendestöd. Bristen på bostäder och bostad med särskild service enligt LSS är ett stort problem. Svårigheten att möta upp behoven och rätten till egen bostad, kan medföra risk för vite om inte insatsen verkställs i tid. Det behövs en utökning med ca en gruppboendestad/år för att täcka behovet. Flera ansökningar gällande barn och unga görs utifrån hemförhållanden där det finns sociala problem och brister i föräldraförmågan. Det medför svårigheter att ordna den struktur och det bemötande som barnets funktionsnedsättning kräver. Dessa ärenden kräver mycket handläggares resurser i samverkan och med att ta fram samordnade individuella planer (SIP). Barns delaktighet och barnperspektivet är ett utvecklingsområde.

Nya verksamheter

Ansvar för att ge hälso- och sjukvård till personer med insats enligt LSS som får insats till gruppboendestad och daglig verksamhet övertas av kommunen från 1 oktober 2015. Fr.o.m. 2016 sker en skatteväxling mellan landsting och kommun för att täcka kostnaderna. Ledsagning och avlösning för LSS samt barn och unga SoL är fr.o.m. 1 juni ett eget kundvalsområde. Syftet med förändringen är att underlätta valet av utförare, ändrade kompetenskrav samt att få enklare ersättningsregler. Serviceboendet i Ektorp beräknas vara klart under 2015, med 12 nya bostäder enligt LSS. Serviceboendet på Bergåsen har utökats med en lägenhet. Antalet lägenheter i annan särskilt anpassad bostad har ökat och under 2015 tillkommer ytterligare 3, avsedda för personer med personlig assistans.

Nyckeltal och mått

Sedan oktober har 115 aktualiseringar gjorts varav 46 är barnärenden. Alla aktualiseringar leder inte till utredning och beslut men kräver förhandsbedömning och flera kontakter måste tas och intyg inhämtas. Funktionshindrade yngre med insats enligt SoL omfattar ca 140 brukare med 190 insatser. Totalt har 690 brukare 1 230 insatser, en ökning med 23 ärenden och 54 insatser sedan årsskiftet. Få ärenden avslutas på grund av målgruppens behov av långvarigt stöd.

Personer med psykisk funktionsnedsättning

Överenskommelsen med mottagningsgruppen BoU är ett medvetet försök att stärka stödet för barn till föräldrar med psykisk sjukdom. Målet är att öka samverkan med psykiatri genom samordnade individuella planer (SIP). En länsgemensam utbildning i SIP via KSL är genomförd under början av 2015. Socialpsykiatri har identifierat 20 brukare som har behov av SIP. Detta kommer att tas fram tillsammans med psykiatri under året. Fokus ligger på att kunna ge ett bättre stöd och information till anhöriga och att få till stånd en ökad samverkan med landstinget gällande målgruppens somatiska problematik.

Flertalet brukare bor i egna bostäder och insatser ges främst i öppna former som boendestöd och sysselsättning. De särskilda boendena på Bergåsavägen och Skogalundsklippan har inte fullvärdiga lägenheter och ingår därför i socialtjänstens boendeplanering för att ersättas. Icke biståndsbedömda förebyggande insatser ges vid träfflokalerna.

Nyckeltal och mått

Antalet brukare och kostnader har varit stabilt under flera år. 175 brukare har beviljats 245 insatser.

Måluppföljning inom funktionshinderområdet

Ärendemängden per handläggare inom funktionshinderområdet exklusive socialpsykiatri, är hög. Tillsammans med att målgruppen ökar i volym ökar också risken för att det kan leda till brister i handläggning och uppföljning. Den höga ärendemängden riskerar måluppfyllelsen för rättssäker handläggning och för volym- och kostnadskontroll. En granskning av dokumentationen i LSS och SoL- ärenden har genomförts som visar på behovet av att stärka myndighetsarbetet så att det finns tid för att ta fram välgrundade beslutsunderlag och regelbunden uppföljning. I och med införandet av verksamhetssystemet Combine så krävs att arbetssättet förändras och att man följer en fastställd process som t.ex. kräver regelbundna uppföljningar och omprövningar. Det gör att handlägningsprocessen tar längre tid för varje ärende än vad den gjorde tidigare. Verksamheten gör bedömningen att det krävs en utökning av antalet handläggare för att möta upp den större ärendemängden och säkra kvaliteten i myndighetsutövningen. Det kan också på sikt bidra till att kostnaderna hålls nere eller minskar.

Insatta resurser ▲ HAR BRISTER

Måluppföljning insatta resurser

En enhetlig och förenklad check för hemtjänst infördes fr.o.m. årsskiftet. Ersättningen per hemtjänststimme höjdes samtidigt för att anordnarna skulle kunna hålla en högre kompetens. För att säkra att vi ger rätt stöd och har korrekta beslut görs en översyn av alla hemtjänstärenden. Målet är också att besluten ska följas upp och omprövas tätare. En tydligare uppdelning av målgrupperna inom funktionshinderområdet i LSS/SoL respektive socialpsykiatriens målgrupp bidrar till bättre brukarfokus och ett effektivare resursutnyttjande.

Utfall och prognos april

	Årsbudget	Årsprognos	Avvikelse jmf
Verksamhet (Mnkr)	2015	2015	med budget
IFO barn och Unga	-92,2	-95,2	-3,0
IFO Vuxen	-42,8	-42,8	0,0
LSS/SoL yngre än 65 år	-360,4	-365,4	-5,0
Socialpsykiatri	-40,8	-37,4	3,4
<i>Delsumma Verksamheter</i>	<i>-536,2</i>	<i>-540,8</i>	<i>-4,6</i>
Nämnd och myndighet och huvudmannaskap	-120,1	-125,5	-5,4
Totalt Socialnämnden	-656,3	-666,3	-10,0

Årskostnadsutfallet (maj 2014-april 2014) för socialnämnden är 659,2 mnkr, vilket är i 2,9 mkr sämre än budgeten för 2015. Årskostnadsutfallet är justerat med motsvarande överförd budget till AFN för ekonomiskt bistånd 53 900 Tkr och MH-resurser 14 945 Tkr. Prognosen innebär, om den slår in, ett överskridande på cirka 10 mnkr jämfört med budget.

Individ och familjeomsorg barn, unga vuxna och vuxna -3 mnkr

Individ och familjeomsorgens ekonomiska resultat visar på ett underskott på ca 3 mnkr jämfört med budgeten. Det beror på att antalet utredningar inom barn och unga ökar och därmed också ökningen av antalet insatser. Kostnaderna påverkas av att många av barnen behöver mer än en insats. En förklaring till att många familjer återaktualiseras är att de ofta har komplexa svårigheter. Det är svårlösta föräldrakonflikter, bostadslöshet, våld i familjen (inklusive misstanke om barnmisshandel), missbruk, psykisk ohälsa med mera. Det är en problematik Nacka delar med övriga kommuner i Stockholmsområdet. I samverkan med Valfärd samhällsservice pågår ett utvecklingsarbete kring familjer med komplexa livssituationer liksom ett utvecklingsarbete som handlar om att utveckla såväl de förebyggande insatserna som de biståndsbedömda insatserna. För att kunna hantera det höga inflödet, särskilt inom Utredningsgruppen barn 0-12 år, har flera barnavårdsutredningar fått handläggas både av andra arbetsgrupper men också av externa utredare och timanställda.

Översynen av Utredning Vuxens målgrupper som ska genomföras samt utformningen av en beroendemottagning (påbörjades 2014), utifrån de behov som faktiskt föreligger, förväntas bland annat leda till en ännu högre kvalitet på insatser och större möjlighet att hålla nere kostnaderna.

Funktionshinder barn vuxna samt socialpsykiatri -1,6 mnkr

Kostnadsökningen inom funktionshinder barn och vuxna beror på fler brukare och insatser samt att utförarna får ersättning enligt en högre ersättningsnivå än tidigare. Det beror på brukarnas sjukdom och stigande ålder Renodling av ärenden enligt lag och särskild service (LSS) och socialtjänstlagen (SoL) fördelat på funktionshindergruppen respektive socialpsykiatrin bidrar till bättre brukarfokus och effektivare resursutnyttjande. Flera som tidigare skulle tillhört socialpsykiatrin får också diagnoser inom neuropsykiatrin och faller därför under LSS. Det leder till högre kostnader inom LSS och lägre kostnader inom socialpsykiatrin.

Flera i LSS målgrupp får SoL insatser, t.ex. boendestöd och ledsagning knutet till bostäder med andrahandskontrakt, som alternativ till särskilt anpassad bostad enligt LSS. Målet är att kunna erbjuda, de som behöver det, ett stöd och boende genom LSS med det kräver en större tillgång på LSS-bostäder. Beslut om LSS- insatser ger en positiv effekt i kostnadsutjämningsystemet för LSS. Pricewater Coopers (PWC) analys bekräftar att kostnaderna för insatser med beslut enligt socialtjänstlagen (SoL) i ordinärt boende har ökat liksom att vi har en högre kostnad för daglig verksamhet och boende än jämförda kommuner. Det pågår också en översyn av riktlinjer och ersättningen för boendestöd. Syftet är att kunna tydliggöra insatsen och att kunna ge en mer differentierad ersättning.

Investeringar

Verksamhetsystemet Combine

Redovisningen gäller för investeringsprojektet som helhet och kostnaderna delas lika mellan socialnämnden och äldrenämnden. Upparbetad kostnad t.o.m. april månad är cirka 38,0 mnkr med prognos för 2015 på cirka 45,8 mnkr. Det innebär att projektet kommer att överskrida tilldelad investeringsram med cirka 5 mnkr för 2015. Projektet kommer inte att vara slutfört till december 2015.

Vitala delar återstår att utveckla/inför innan verksamhetssystemet är i full drift. Även de processer som har gått i drift (funktionsnedsättning, IFO vuxna och familjerätten och äldreprocessen) saknar bl.a. de delar som stödjer kunden, t.ex. ”min sida” och som stödjer anordnare, t.ex. digital rapportering. Tills vidare innebär det att projektet har kostnader t.ex. för manuell inrapportering av anordnares uppgifter. När verksamhetssystemet är i drift och fullt ut infört ska det leda till högre rättssäkerhet, ökad tillgänglighet och t.ex. effektivare rapportering och uppföljning. För att kunna uppnå detta krävs hårt styrda processer som det är svårt att göra avsteg från.

Systemets uppbyggnad, kopplad till den höga ärendemängden och en eftersläpning i uppföljning av insatserna för delar av myndighetsutövningen, gör att användarna ofta upplever processerna som är i drift som komplicerade och användarovänliga. Åtgärder pågår för att förbättra bl.a. användargränssnittet. Just nu är bedömningen att det inte är möjligt att släppa in kunder och anordnare i systemet förrän delar av detta är åtgärdade.

Genomlysning av projektet pågår, med bl.a. nytt projektdirektiv och kalkylbudget. Kapitalkostnader redovisas från januari 2015 med ekonomisk livslängd 5 år. Diagram över projektets kostnadsutveckling visas i bilaga.

Bilagor

1. Måluppföljning strategiska mål, verksamhet och insatta resurser
2. Bokslut: Tertialbokslut: 2015 (i siffror)

Birgitta Wallin
Controller
Sociala kvalitetsenheten